

Голові спеціалізованої вченої
ради ДФ 35.051.070
Львівського національного
університету імені Івана Франка

доктору політичних наук, професору,
завідувачу кафедри політології
Романюку Анатолію Семеновичу

ВІДГУК

**Офіційного опонента доктора політичних наук, доцента, професора
кафедри політології та міжнародних відносин Національного
університету «Львівська політехніка» Бучина Миколи Антоновича на
кваліфікаційну наукову працю Вольського Олега Івановича «Місьцеве
самоврядування в умовах децентралізації влади: порівняльний аналіз на
прикладі Республіки Польща та України», подану до захисту у
спеціалізовану вчену раду ДФ 35.051.070 Львівського національного
університету імені Івана Франка на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 052 Політологія
(галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»)**

Актуальність дисертації О. І. Вольського для політичної науки полягає в тому, що у ній було здійснено порівняльне дослідження місцевого самоврядування у контексті децентралізації на прикладі України та Республіки Польща. Такий вибір об'єктів для порівняння дав змогу не лише здійснити порівняння близьких за історичним минулим та географічною близькістю країн, але й спробувати екстраполювати польський досвід децентралізації та розвитку місцевого самоврядування на вітчизняні реалії задля забезпечення ефективного розвитку місцевих громад та демократизації суспільно-політичного ладу в країні загалом. При цьому, вибір теми дисертації обґрунтовується відсутністю ґрунтовних наукових порівняльних розвідок місцевого самоврядування в Україні та Польщі.

Структура дисертації є продуманою та логічною, спрямованою на досягнення мети – з'ясування особливостей охоплення, структурування і

систематизації та порівняння еволюції, чинників, параметрів, процедур, регламентацій, складових і наслідків різних етапів становлення і розвитку систем й органів місцевого самоврядування, локального політичного процесу та адміністративно-територіального устрою в умовах спершу централізації, а згодом децентралізації влади у Польщі й Україні (с. 20). Робота складається з 4 розділів, що включають 10 підрозділів, які висвітлюють авторський погляд на досліджувану проблематику. Особливий акцент варто зробити на списку використаних джерел, який включає, з одного боку, доволі значну кількість позицій (798), а, з іншого боку, у списку в переважаючій більшості є праці іноземних дослідників, що демонструє глибокий рівень вивчення теми та повноту її презентації автором.

У розділі 1 автор сфокусував увагу на історіографії та стані вивчення проблематики децентралізації та розвитку місцевого самоврядування в Україні та Польщі у політичній науці. У підрозділі 1.1. автор з'ясовує стан наукового дослідження проблеми децентралізації влади та розвитку місцевого самоврядування у регіоні Центрально-Східної та Східної Європи (с. 29-44). У підрозділі 1.2. висвітлюється стан наукового вивчення більш вузького аспекту дослідницької проблематики – питання розвитку місцевого самоврядування у контексті децентралізації влади в Україні та Республіці Польща (с. 44-58). Автор приходить до висновку, що досліджувана проблематика не є належним чином вивчена у вітчизняній та зарубіжній політичній науці.

У розділі 2 висвітлено теоретико-методологічне підґрунтя роботи. Зокрема, розкрито концептуальні підходи до визначення та дослідження сутності, різновидів, моделей, структури, легітимності і реформування місцевого самоврядування в умовах демократії (с. 60-76). Крім того, проаналізовано сутність, значення і типи децентралізації влади як інструмента розвитку, реформування, демократизації, уповноваження та відповідальності місцевого самоврядування (с. 76-91).

У розділі 3 дисертант відстежує еволюцію процесів децентралізації та розвитку місцевого самоврядування в Україні та Республіці Польщі. Розділ включає три підрозділи, два з яких присвячені польському досвіду

децентралізації та реформування системи місцевого самоврядування. Зокрема, у підрозділі 3.1. автор досліджує історичні аспекти розвитку та сучасний стан місцевого самоврядування в Польщі (с. 93-114). Натомість, у підрозділі 3.2. значна увага присвячена передумовам, параметрам та наслідкам становлення й взаємозв'язку функцій і повноважень органів місцевого самоврядування, децентралізації влади та адміністративно-територіального устрою в Республіці Польща (с. 114-133). Третій підрозділ автор присвячує аналізу становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні, розглядаючи згадану проблематику окремо до початку децентралізації, а окремо – в умовах реформи децентралізації в нашій державі (с. 133-160).

У розділі 4 дисертант аналізує один з важливих аспектів проблематики децентралізації влади – функціонування місцевого самоврядування на рівні громад. У розділі автор акцентує увагу на ефективності та наслідках передачі державних повноважень від центральних органів влади до органів місцевого самоврядування, насамперед – на рівні громад у Республіці Польщі та Україні. У першому підрозділі досліджується проблема особливостей та ефективності функціонування місцевих громад у Польщі в контексті децентралізації (с. 163-179). Другий підрозділ містить аналогічний аналіз функціонування місцевих громад в Україні (с. 179-193). Третій підрозділ присвячений наслідкам децентралізації влади в умовах розвитку місцевого самоврядування в Україні. Крім того, автор значну увагу приділяє з'ясуванню перспектив реформи децентралізації влади в нашій державі (с. 193-214).

Висновки (с. 216-228) зображають чітко виконання поставлених мети і завдань у дисертації. Важливим здобутком автора є його узагальнення досліджуваної проблематики у численних додатках, що, з одного боку, деталізують досліджувану проблематику, а, з іншого боку, є зручною візуалізацією багатьох аспектів проблеми, що піднімається автором у рамках проведеного дослідження. Також слід наголосити, що отримані дисертантом результати можуть бути використані для подальших наукових розвідок у сфері розвитку місцевого самоврядування.

Результати напрацювань О.І. Вольського викладені у 5 наукових статтях, 2 з яких входять до іноземних наукових видань, що вказує на високий рівень опрацювання проблематики. Крім того, результати дисертації апробовані на 6 міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях.

Водночас хочеться висловити низку зауважень до дисертаційної роботи О. Вольського:

1. Авторіві варто було б більше уваги приділити власне порівняльному аналізу особливостей функціонування місцевого самоврядування у контексті децентралізації в Україні та Республіці Польщі, зокрема, на основі чітко виокремлених критеріїв. Таблиці, які містяться в додатках, мали б більшу наукову цінність та демонстрували кращий рівень візуалізації досліджуваної проблематики, якщо вони були б сформовані у порівняльному контексті, а не окремо по Україні та Польщі.

2. У висновках авторіві слід було більший акцент зробити та результатах порівняння місцевого самоврядування у Республіці Польщі та Україні, зокрема, на виокремленні спільних та відмінних рис між досліджуваними об'єктами.

3. Назва Розділу 3 «Особливості децентралізації влади в рамках поступу системи місцевого самоврядування у Республіці Польща та їхній досвід для України» вимагає певної кореляції, оскільки у цьому розділі дисертант здійснює дослідження децентралізації та місцевого самоврядування не лише в Польщі, але й в Україні.

4. Аналізуючи проблеми та перспективи децентралізації та розвитку місцевого самоврядування в Україні, автор жодним чином не згадує про ескалацію російсько-українського конфлікту у 2022 р., що є важливим чинником, який визначатиме не тільки перспективи децентралізації та розвитку місцевого самоврядування в Україні, але й майбутнє нашої держави загалом.

5. Деякі твердження автора є дискусійним та вимагають обґрунтування. До прикладу, автор кілька разів стверджує, що починаючи з 2015 р. в Польщі спостерігається «відкат» демократії, не підтверджуючи такі судження жодними аргументами чи фактами.

Водночас зазначені зауваження та рекомендації не зменшують роль і значення дисертації для політичної науки в Україні, яка формує позитивне враження своєю глибиною дослідження проблематики, алгоритмом викладу матеріалу і логікою його обґрунтування.

Отже, дисертаційна робота здобувача О.І. Вольського «Місцеве самоврядування в умовах децентралізації влади: порівняльний аналіз на прикладі Республіки Польща та України» відповідає галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 052 «Політологія» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 3 квітня 2019 року № 283), та п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а Вольський Олег Іванович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 052 «Політологія».

**Офіційний опонент,
доктор політичних наук, професор
кафедри політології та міжнародних відносин
Національного університету
«Львівська політехніка»**

М.А. Бучин

Підпис засвідчую
Вчений секретар
Національного університету
«Львівська політехніка»

Р.Б. Брилинський